

„BALUL ABSOLVENȚILOR“

de Victor Rozov

Victor Rozov, familiar spectatorilor noștri (prin piesele jucate la noi cu multe săli pline: *Intr-un ceas bun*, *Veșnic vii*, *In căutarea bucuriei*), apare, a doua oară în această stagiune, cu o nouă premieră: *Balul absolvenților*.

Dacă o raportăm la piesa *Intr-un ceas bun*, noua scriere poate fi considerată ca o replică: prima, surprinde tineretul la startul vieții; a doua, după 20 de ani. Reîntâlnirea prilejuiește confruntarea imaginii adolescențului de odinioară cu cea a omului matur, și, mai ales, confruntarea unor experiențe de viață de o largă diversitate. Transpunere scenică a complicatului proces de făurire a unei noi conștiințe, a afirmării sociale, uneori dureroase, — a raporturilor morale bazate pe cinste, muncă și responsabilitate socială, piesa își impune artistic mesajul etic, prin textul literar inspirat, concis, bine decupat — permițând desfășurarea alertă a numeroase situații și personaje convingătoare — ca și prin formula generală a piesei, organizată după structura și cu mijloacele anchetei sociale. Confruntarea la care asistăm are loc în între personaje alese arbitrar, ei sugerînd un autentic „eșantion” sociologic. Decupajul dramatic sugerează investigația sociologică. În prima parte, într-o suită de episoade distincte, sînt definiți „subiecții”, *analitic*, în stilul interviului sociologic. Agapa absolvenților din urmă cu 20 de ani, nu este deloc justificarea formală a unei adunări eterogene, „potrivită” pentru o rețea de confruntări „convenabile” impunerii unui program de idei juste. Momentul absolvirii reprezintă un punct de plecare, — cu semnificații etice și sociologice — în viață a adolescenților; apartenența la aceeași generație, formația comună în lumina acelorași valori spirituale, sentimentul solidarității de grup, mărturisirea angajantă a unor idealuri nobile, legămintele... Astfel clasa, multime constituită inițial, prin hazard, devine, după ani și ani, un grup social omogen, semnificativ. Acestui „eșantion”, prezent în piesă prin amintirile respectivilor eroi, Rozov îi contrapune diversitatea de situații sociale și atitudini etice ale acelorași oameni, răspîndiți după absolvire pe o largă arie, divers stratificată de la simplul spălător de automobile pînă la savant. Evoluțiile individuale sînt dispersate într-un cu-

prinzător registru psiho-sociologic. Astfel, personajele *Balului* reconstituie „eșantionul”, de data aceasta pe alte criterii cu multiple semnificații.

Personajele sînt schițate, dar în trăsăturile lor definitorii, și, în mod atît de convingător, încît fiecare episod constituie o valoare dramatică distinctă, integrată cadrului unitar al piesei.

Sînt de părere că economia piesei nu permitea în desfășurarea ei dramatică adîncirea *numeroaselor* ei personaje. La urma urmelor eroii acestei piese nu sînt într-atît personaje, cît procesul viu al devenirii conștiinței, lupta dintre vechi și nou, valorile și nonvalorile, care țînesc de sub coaja opacă a aparențelor înșelătoare. Ultima parte a piesei este *confruntarea* însăși, realizată într-o amplă *sinteză* dramatică, bogată în idei afirmate cu claritate și în probleme, sugerate doar, rămase deschise, pe care autorul le propune meditației spectatorilor.

Confruntarea e dominată, firesc, de Serghei, purtător al unor valori morale duse pînă la simbol, și ou o valoare de catalizator al reacțiilor în planul mișcării ideilor ca și în planul mișcării scenice. Actorul Constantin Codrescu realizează o creație sobră, profund umană, convingătoare, însuflețind cu arta sa replici uneori necesar declarative. Ana — fosta soție a lui Serghei — înfruchipare a carierismului, a calculului rece oportunist, în stare de orice concesie în plan etic, chiar și cu prețul fericirii ei personale, i-a oferit Doinei Tuțescu, posibilitatea valorificării talentului și temperamentului ei într-o partitură dificilă prin caracterul contradictoriu al personajului.

Mihai Dogaru, în rolul lui Alexandr, al doilea soț al Anei, realizează personajul cu o mare economie de mijloace, în linia omului de știință autentic, reținut, sobru, confirmînd o inspirată distribuție. În personajul comic, Pavel Kozin, — prosperul responsabil de „aprozar” — actorul Ion Cosma a totalizat printr-un joc plin de savoare, simplității primitiv al omului cu puțină inimă și cu și mai puțin creier, izbutind să sublinieze prin contrast tragismul unor situații.

Boris Giornei a realizat un autentic înfrînt prin îmbinarea judicioasă a gestului și a plasticității corporale cu replica, fără efort, firesc, valorificînd o anumită corespondență în datele exterioare ale actorului și personajului. Antiteze ale Anei, în planul realizării fericirii personale, Lidia și Olga, în interpretarea veridică a actrițelor Vali Cios și Jana Gorea, sînt prezențe convingătoare ale modestiei demne și ale curajului de a nu face concesii.

Secvențele cu adolescenți, grefate la timp desfășurării principale a piesei, apar ca un avertisment adresat noii generații, prea dispuse să reia, într-un nou ciclu, experiențele negative trăite și dezavuate de generația părinților. Ambițiile Innei și mijloacele ei de realizare sugerează începutul falsului drum

„Balul absolvenților“ de V. Rozov la Teatrul Mic

străbătut pînă la înfringere de Ana. Doina Șerban este în rol, realizînd o Innă voit teatrală în viață, și poate de aceea teatrală în teatru. Îi dau replică N. Pomoje — cu coloritul vesel, uneori voit vulgar sau cinic, al adolescentului avizat — și Mișu Dinville cu un debut artistic notabil.

Este un merit faptul că actori ca Ion Manta, Tudorel Popa au acceptat să apară în roluri episodice desigur, cu valoarea lor, în partitura piesei — și poate tocmai de aceea dificile. Dinu Ianculescu este dezavantajat de datele psihologice ale personajului și este, poate, singura neatentă distribuție. Arcadie Donos, — jovială intruchipare a bucuriei de a trăi, a teluricului Alexei Vasiliievici Kopilov — și Andrei Codarcea — în rolul lui Oleg Petrovici Golovancenko, omenosul șef de personal — deși în apariții secundare, întregesc atmosfera de veridicitate a spectacolului.

Scenografia, semnată de Dan Jitianu, pare a fi făcută din piese de magazie săracă și n-ar putea fi justificată prin respectarea eventualelor indicații ale autorului.

Regia semnată de D. D. Neleanu respectă valorile dramatice ale textului, dovedind ca și altele, citirea atentă a piesei. De la distribuție în general și pînă la desfășurarea scenică în detaliu este vădită înțelegerea corectă a conținutului dramatic al acțiunii, a evoluției personajelor, printr-o echilibrată punere în scenă.

Textul s-a bucurat de o fluentă limbă românească în traducerea cunoscutului tălmă-

citor de piese din limba rusă, Tudor Sterinde.

Nu putem încheia aceste rînduri înaintea de a sublinia că aducerea în peisajul stagiunii a acestei piese cu substanțial potențial estetic și educativ, cu un mesaj de mare actualitate, reprezintă una dintre orientările repertoriale eficiente.

Irina Toma-Constantinescu

Teatrul „Ion Creangă“

„ELECTRA“

de Sofocle

„Violența“ nu i-a așteptat, ca să fie inventată, pe regizorii uneori preahulitelor „Western“-uri. De omucideri — vezi chiar paricide — incesturi, violuri nu duce lipsă nici tragedia elină și nici Vechiul Testament. Create, cel mai adesea, în vremurile noastre, din năzuința spre senzațional, sau declanșate de dorința de înavuțire, în tragedia greacă,